

ישראל חייבת לדרוש את רכוש יהודי ארצות ערב בכל הסכם שלום עתידי

מאת ד"ר אדי כהן

מבט מבס"א מס' 466, ה-15 מאי 2017

תקציר: לא ייתכן פתרון צודק לסוגית הפליטים הפלסטינים כל עוד לא ימצא פתרון לסוגית הפליטים היהודים ורכושם הגזול.

הפלסטיניים וארגוני "זכויות אדם" למיניהם - הממומנים על-ידי כספים אירופאים ואמריקנים - מציינים את יום הנכבה ב-15 במאי. בדיוק כפי שמנהיגם בשנים שקדמו להתמוטטותם ובריחתם ב-1948 - המופתי הירושלמי מחמד אמין חוסייני - נהג לתקוף מדי שנה את הצהרת בלפור במטרה לזכות באהדתם של אדוניה הנאצים, הפך ה-15 במאי, יום הקמתה של מדינת ישראל, ליום בו פקד אותם האסון הלאומי (שאותו חוללו המופתי ואנשיו). איש אינו יכול כמובן להתכחש לבעיית הפליטים הפלסטינים, אך בעקבות הקמתה של מדינת ישראל התחולל טרנספר למאות אלפי יהודים שהתגוררו במדינות ערב. מדינות אלה לא הצליחו בניסיונם להביס את ישראל לכן הם עשו זאת בדרך אחרת. הם התנקמו ביהודים שחיו תחת שלטונן, חלקם עוד לפני הכיבוש הערבי והמוסלמי.

למעשה, כ-900 אלף יהודים מארצות אלה נאלצו לעזוב את בתיהם, רכושם הגזול והמופקע על-ידי כמה מדינות ערב, בעיקר מצרים ועיראק, נאמד כיום במאות מיליארדי דולרים, כולל בניינים של הקהילות היהודיות ומאות בתי כנסת מפוארים, מפעלים ורכוש פרטי שהופקע רק בשל יהדותם.

יהודים אלה נאלצו לנטוש את מולדתם מחשש לחייהם ובעקבות הפוגרומים הרבים שחוו שם, בלא שינקטו בתוקפנות כלשהי כלפי אזרחי מדינות אלו, בניגוד לפליטים הפלסטינים אשר ברחו בעקבות מלחמת השמד בה פתחו מנהיגיהם ומדינות ערב.

במסגרת ועידת הפסגה של הליגה הערבית, שהתקיימה לאחרונה בירדן עלתה מחדש תכנית השלום מ-2002 במסגרתה מוצעת לישראל נורמליזציה עם מדינות ערב והמדינות המוסלמיות בתמורה לנסיגה משטחי יהודה ושומרון והקמת מדינה פלסטינית שבירתה בירושלים.

שלא במפתיע, ההודעה מבקשת רק מישראל לעשות ויתורים. לפיכך, והיה וישראל תחליט להיכנס לשיחות שלום על בסיס תכנית זו, עליה לדרוש התנצלות מפורשת

ממדינות שפגעו באזרחיהן היהודים במהלך הסכסוך וכן פיצוי של אותם יהודים על אובדן רכושם והסבל שנגרם להם עקב גירושם.

עמים רבים פגעו בעם היהודי לאורך ההיסטוריה, וחלקם התנצלו ולעתים אף ניסו לכפר על עוונותיהם. כך למשל הפורטוגזים והספרדים התנצלו על רדיפת היהודים ומציעים בימים אלה דרכון לכל יהודי אשר משפחתו גורשה ממדינות אלה, לרבות גירוש 1492. הגרמנים שהשמידו שלישי מהעם היהודי התנצלו, חתמו על הסכם שילומים עם מדינת ישראל, ומפצים ניצולי שואה רבים. בניגוד לכך, מדינות ערב לא זו בלבד שאינן מוכנות לשלם פיצויים ליהודים שחיו תחת שלטונן אלא אינן מוכנות להכיר בעוול שגרמו להם. הגיעה העת שמדינות אלה ומנהיגיהן יתנצלו על עוול זה ויפצו את אלה אשר רכושם הופקע והוחרם.

מדינת ישראל יכולה לסייע לתיקון עוול היסטורי אם תבהיר באורח חד-משמעי כי לא תחתום על הסכם בדבר סיום הסכסוך עם הפלסטינים או עם מדינות ערב כל עוד לא יוסדר נושא הפליטים היהודים ורכושם הגזול בארצות ערב. כמדינת העם היהודי, יש לישראל חובה מוסרית עליונה, שלא לדבר על זכות המעוגנת במשפט הבין-לאומי, לתבוע ממדינות ערב לפצות את היהודים על הרכוש והקרקעות שגזלו מהם שלא כדין וללא צידוק כלשהו.

למרבה הצער, נושא זה הוזנח על-ידי ממשלות ישראל לדורותיהן. ניתן רק לקוות שתחול התעשתות בנושא בהקדם האפשרי, שכן לא יתכן פתרון צודק לסוגית הפליטים הפלסטינים כל עוד לא יימצא פתרון לסוגית הפליטים היהודים ורכושם הגזול.

* ד"ר אדי כהן הוא מחבר הספר *השואה בעיני מחמוד עבאס*.

סדרת הפרסומים מבט מבס"א מתפרסמת הודות לנדיבותה של משפחת גרג רוסהנדלר.